

TOIMINTAMALLEJA VESIENHOIDON JÄRJESTÄMISEKSI ALUEELLISESTI

Kalajoen vesienhoitoryhmä on neuvottelukunta, jonka tehtävänä on lisätä yhteistyötä ja edistää vuoropuhelua eri näkökulmien välillä vesienhoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Vastuu neuvottelukunnan koolle kutsumisesta on siirtymässä kunnille. Toimivan neuvottelukunnan rinnalle ja sen tueksi voidaan pohtia vaihtoehtoja, sillä niin sanottujen vesienhoidon välittäjäorganisaatioiden verkoston rakentaminen on ajankohtaista koko Pohjois-Pohjanmaalla.

Esimerkkejä toimintamalleiksi ovat:

- 1. Vesistöaluekohtainen yhdistys.** Yhdistyksen perustajajäseniä ovat ainakin kunnat, mutta myös yritykset ja muut yhteisöt ovat tervetulleita. Kalajoen vesistöalueen oman yhdistyksen etuna on paikallisuus ja selkeä keskittyminen omalle alueelle. Se saatetaan kokea asukkaiden ja muidenkin toimijoiden keskuudessa ”omaksi”. Uhkana on, että yksi jokilaakso ei välttämättä muodosta tarpeeksi suurta (rahoitus)pohjaa tuloksellisen ja vaikuttavan toiminnan ylläpitämiseksi. Esimerkiksi hankkeiden läpivienti vaatii pitkäjänteistä työtä ja työntekijää.
- 2. Alueellinen vesiensuojeluyhdistys.** Suurella yhdistyksellä on enemmän toimintaedellytyksiä ja laajempi näkyvyys. Laaja organisaatio voi tuoda pysyvyyttä. Etuna myös liittyminen Suomen vesiensuojeluyhdistysten liittoon, joka on vahva verkosto. Suuri organisaatio ei kuitenkaan aina takaa samassa suhteessa konkreettisia tuloksia. Kiinnitettävä myös erityistä huomiota paikallisen näkökulman säilymiseen.
  - a. Oulun eteläinen yhdistys (esim. Kala-, Pyhä- ja Siikajokilaaksot).** Kuntien ja muiden toimijoiden muodostama yhdistys kolmen jokilaakson alueella, joiden ongelmat ja tavoitteet vesienhoidossa ovat samankaltaisia. Alue on maantieteellisesti melko yhtenäinen.
  - b. Pohjois-Pohjanmaan vesiensuojeluyhdistys.** Koko maakunnan kattava yhteinen yhdistys. Laajuus ja suurten kaupunkien mukaan tulo lisää vaikutusvaltaa ja käytettävissä olevia resursseja. Riskinä on, että Kalajoki jää reuna-alueeksi maantieteellisesti epäyhtenäisellä alueella.
- 3. Pohjanmaan vesi- ja ympäristö ry:n toiminta-alueen laajentaminen Kalajokilaaksoon.** Vaihtoehto on teoriassa mahdollinen. Tarjoaisi valmiin, jo olemassa olevan toimintamallin, johon Kalajoen vesistöalue liittyisi. Maantiede kuitenkin rajoittaa, ja riskinä on jääminen reuna-alueeksi suuressa yhdistyksessä.
- 4. Neuvottelukuntien sihteerityön järjestäminen muun olemassa olevan organisaation kautta** säilyttäisi jokilaaksokohtaisen neuvottelukuntatoiminnan yksinkertaisena. Kuitenkin isäntäorganisaation intressit tulisi ottaa toiminnassa huomioon.
  - a. Kalatalouskeskus.** Oulun Kalatalouskeskus on ProAgrian yhteydessä toimiva kalatalouden neuvonta- ja edistämisyhteistyö. Kunnat rahoittaisivat sihteerityön tuottamisen Kalatalouskeskuksen jäsenmaksun kautta.
  - b. Muu organisaatio.** Vaihtoehtoksi esitetty esim. Leader-toimintaryhmät, joita Kalajoen vesistöalueella on kaksi (Rieska-Leader ja Keskipiste-Leader).

TOIMINNAN RAHOITUS

Alla on esitetty yksinkertaistettuja esimerkkejä kustannusten jakautumisesta vesienhoidon neuvottelukunnan tai -kuntien toiminnassa.

Esimerkki 1. Yhden neuvottelukunnan toiminnan ylläpitäminen voidaan toteuttaa osa-aikaisena työnä seuraavan mallin mukaisesti:

Sihteerityö (2–3 htkk)	10 000 e
Kokouskulut	1000 e
<u>Tiedotus (materiaalit)</u>	<u>500 e</u>
Yhteensä	11 500 e

- Kustannukset sisältävät neuvottelukunnan ja valmistelevan työryhmän kokoukset sekä tiedottamiseen liittyvän työn ja mahdollisen materiaalin. Valitaan pysyvä sihteeri, joka käyttää osan työajastaan neuvottelukuntatyöhön.
- Kustannukset jaetaan tasan esimerkiksi kaikkien vesistöalueen kuntien kesken. Kalajoen vesistöalueella kunkin seitsemän kunnan osuus olisi noin 1600 euroa vuodessa (tai Vesikolmio Oy mukaan lukien n. 1400 euroa).

Esimerkki 2. Jos kolmen jokilaakson neuvottelukuntien kokousten järjestäminen toteutetaan yhteisesti ja paikallisille kunnostajille tarjotaan konkreettista neuvontaa, voidaan kustannukset jakaa seuraavasti:

Sihteerityö + neuvonta	40 000 e
Kokouskulut	3000 e
Tiedotus (materiaalit)	1500 e
<u>(Tilat</u>	<u>1000 e)</u>
Yhteensä	45 500 e

- Kustannukset sisältävät neuvottelukunnan ja valmistelevan työryhmän kokoukset, hankkeiden suunnitteluun, läpiviemiseen ja rahoitushakemusten tekemiseen liittyvän neuvonnan sekä tiedottamiseen liittyvän työn ja mahdollisen materiaalin (esim. oppaat).
- Kustannukset jaettuna tasan esimerkiksi Kala-, Pyhä- ja Siikajokilaaksojen kuntien kesken olisivat noin 3300 euroa (tai Raahe mukaan lukien noin 3000 euroa) vuodessa. Mukaan tulisi mahdollisesti myös muita tahoja jakamaan kustannuksia. Kustannukset voidaan kattaa perustettavan yhdistyksen jäsenmaksujen tai muiden sopimusten kautta. Jäsenmaksu voi olla sama kaikille jäsenille tai säännöissä voidaan määritellä maksun perusteiksi kunnan asukasluku ja osuus valuma-alueesta. Mahdollisille yritys- ja yhdistysjäsenille voidaan määritellä tietty jäsenmaksu.